

Näkökulmia tehtäviin ja kuviin

Kuvatehtävä: Hollantilaisen taiteilijan Jan Collaertin kaiverrus 1500-luvun lopulta. (s. 88–89)

Millaisen kuvan se antaa merenkulusta?

- Eurooppalaisten laivat ovat samanlaisia, mikä kertoo järjestäytyneestä toiminnasta.
- Laivat näyttävät merikelpoisilta.
- Myrskyävä meri ja erikoiset merieläimet luovat vaaran ja jännityksen tuntua.
- Laivat tulevat valosta ja matkaavat kohti pimeyttä.

Kuvatehtävä: Aikalaiskuva Kolumbuksen maihinnoususta Karibialle. (s. 91)

Millaisen kuvan se antaa Kolumbuksen saapumisesta uudelle mantereelle?

- Kolumbus on lähtenyt matkaan kuninkaan käskystä.
- Laivoja on kolme, joten laivasto ei ole järin suuri.
- Alkuperäiskansat ottavat Kolumbuksen vastaan ilmeisesti rauhanomaisesti.

Tehtävä 1

Mitä eroa on käsitteillä löytöretket ja tutkimusmatkat?

- Molemmat tarkoittavat periaatteessa samaa asiaa, eli uusien alueiden etsimistä ja tutkimista.
- Löytöretket liittyvät 1500-luvun molemmin puolin tehtyihin matkoihin, joiden tavoitteena oli löytää merireitti Aasiaan.
- Tutkimusmatkaan liittyy ajatus, että tutkittava alue on jo tiedossa, mutta siitä halutaan saada lisää tietoa.

Tehtävä 2

Mitkä olivat löytöretkien tärkeimmät

a) edellytykset

- merenkulkuteknologian kehittyminen; kompassi, sekstantti ja uudet valtamerikelpoiset laivat
- aseteknologian kehittyminen
- vaurastuminen
- tieteen kehitys

b) motiivit?

- kaupan kasvun myötä lisääntynyt tarve löytää uusia kauppareittejä
- halu löytää merireitti Aasiaan, sillä islaminuskoiset olivat katkaisseet vanhan maareitin Aasiaan ja verottivat sitä käyttäviä
- kristinuskon levitys
- vanhojen uskomusten kyseenalaistaminen
- kuninkaiden ja valtioiden keskinäinen kilpailu

Tehtävä 3

Ota kantaa väitteeseen: Vain eurooppalaiset olivat tarpeeksi vahvoja lähtemään löytöretkille.

Väitettä voi perustella esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Euroopassa oli kaupan ansiosta varallisuutta, mutta alueet eivät olleet omavaraisia. Siksi kaupankäynti ja kauppamatkat olivat luonnollisia.
- Kilpailu edistää kehitystä. Euroopan mantereella oli lukuisia valtioita, jotka kilpailivat keskenään.
- Euroopassa sovellettiin tehokkaasti tekniikkaa erilaisiin käyttötarkoituksiin.
- Uusi näkemys yksilön kyvykkyydestä voimisti uskoa siihen, että vaikeudet voi voittaa.
- Euroopan voimakkuus oli monien asioiden summa.

Väitettä vastaan voi sanoa:

- Myös muilla alueilla (kuten Kiinalla) oli kykyä ja voimaa lähteä löytöretkille, mutta halu ja tarve puuttui.

Tehtävä 4

Mitä tietoja karttaa antaa löytöretkistä?

- Löytöretkillä oli kaksi pääsuuntaa: idän (Portugali) tai lännen (Espanja) kautta Intiaan.
- Kartan mukaan ensimmäisiä löytöretkiä tekivät Portugali, Espanja ja Ranska. Ne sijaitsivat hyvillä alueilla ja ne eivät voineet käyttää Välimerenä.
- Karttaan merkityt löytöretket toteutettiin meritse.
- Lähtöalueet olivat tiheästi asuttuja, niissä oli kaupunkeja ja järjestäytyneitä valtioita. Alueilla oli riittävästi vaurautta ja niillä oli motiivit lähteä retkille.
- Karttaan on merkitty vain eurooppalaisten tekemät löytöretket 1400-luvun lopulla ja 1500-luvun alussa.

Tehtävä 5

Lue oheinen katkelma Kolumbuksen päiväkirjasta 6.11.1492.

a) Minkälaisen kuvan Kolumbus antaa löytämästään alueesta ja sen asukkaista?

- Kolumbuksen kuvauksen mukaan alueilla on paljon raaka-aineita ja elintarvikkeita.
- Alueella on isoja kyliä.
- Asukkaat ovat ystävällisiä ja ottavat Kolumbuksen miehet vastaan kunnioituksella.
- Asukkaat voidaan käännäyttää kristinuskoon.
- Paikalliset polttavat tupakkaa.

b) Mitä löytöretkien motiiveja löydät tekstistä?

- kristinuskon levittäminen
- uusien alueiden valloitus
- mausteet ja kulta
- vaurastuminen

c) Selvitä, miten päiväkirjat ovat säilyneet nykypäivään.

- Kolumbuksen omakätistä päiväkirjaa ei ole enää olemassa. Se on ilmeisesti kuulunut 12 000 niteen kirjastoon, jonka Kolumbuksen veli, Fernando, lahjoitti Sevillan yliopistolle. Suuri osa näistä kirjoista on hävinnyt, ja Kolumbuksen päiväkirja on mahdollisesti ollut kadonneiden kirjojen joukossa.
- Piispa ja teologi Fray Bartolomé de las Casas (1474–1566) jäljensi Kolumbuksen päiväkirjan itselleen 1500-luvulla. Hänen isänsä oli mukana Kolumbuksen toisella retkellä.
- Las Casas on tiivistänyt Kolumbuksen päiväkirjan alkupuolta, jossa on ilmeisesti ollut vain merkintöjä säästä ja kuljetusta matkasta.
- Kolumbuksen päiväkirja painettiin las Casasin lyhennelmän pohjalta vuonna 1791 espanjalaisen meriupseeri don Navarreten toimesta. Tuohon aikaan osui Kolumbuksen ensimmäisen retken 300-vuotismuistojuhlat.
- Suomalainen käännös on vuodelta 1950.

d) Arvioi tekstin luotettavuutta historian lähteenä.

- Teksti on päiväkirja, jossa Kolumbus kertoo omista kokemuksistaan.
- Tekstin kopio on tehty noin 40–50 vuotta päiväkirjojen kirjoittamisen jälkeen.
- Alkuperäistä tekstiä ei ole enää olemassa.
- Painettu versio on 1700-luvun lopulta. Sen jälkeen teksti ei välttämättä enää ole muuttunut.
- Pääpiirteittäin matkaan liittyvät asiat lienevät totta, mutta kuvaukset alkuperäiskansoista ja alueen varallisuudesta voivat olla värittyneitä.
- Tarinaa on voinut värittää joko Kolumbus tai kirjojen kopioija las Casas.
- Kolumbus on voinut liioitella alueen vaurautta ja kansojen halukkuutta kääntyä kristityiksi, jotta Espanja olisi panostanut alueisiin voimakkaammin.
- Las Casas puolusti alkuperäiskansojen oikeuksia ja voi olla, että hän on tarkoituksella kuvannut kansoja rauhantahtoiksi.
- Opetusidea: Esitä Wikipediasta las Casasin sivu ja pyydä opiskelijoita lukemaan se. Kysy sen jälkeen, vaikuttavatko sivulta saadut tiedot heidän mielestään lähteen luotettavuuteen.